

Gelderland-Midden

Omgevingsdienst Regio Arnhem
De heer F. te Pas
Postbus 9200
6800 HA ARNHEM

Datum 3 oktober 2017
Ons kenmerk 171003-0038
Telefoonnummer 088 355 63 00
E-mailadres manon.vaal@vggm.nl

Onderwerp OS90371 GGD beoordeling geurrapporten ODRA en Parenco

Geachte heer Te Pas,

Papierfabriek Parenco in Renkum heeft in de zomer van 2016 het productieproces uitgebreid door papierlijn 2 (PM2) na enige jaren stilstand weer in gebruik te nemen. Daarnaast is het productieproces van de PM2 geschikt gemaakt voor het produceren van verpakkingspapier in plaats van publicatiepapier. Sinds deze verandering zijn er door de bewoners van Renkum veel klachten gemeld bij het omgevingsloket van de Provincie Gelderland. Klachten gaan over geur- en geluidhinder, trillingen en overlast van het toegenomen transportverkeer. Ook bij GGD Gelderland-Midden zijn hinder- en gezondheidsklachten gemeld.

In de Omgevingsvergunning van 27 maart 2015 zijn deze veranderingen in het productieproces vergund. Volgens de eis uit de vergunning is nu, 12 maanden na de inwerkingtreding van de machine, een onderzoek uitgevoerd naar de geuruitstoot bij de omgebouwde papiermachine tijdens normale bedrijfsomstandigheden. Het doel is om de optredende geurbelasting te meten. Dit onderzoek is in opdracht van Parenco uitgevoerd door RoyalHaskoning DHV (RHDHV)¹. Ook de omgevingsdienst regio Arnhem (ODRA) heeft geurmetingen uitgevoerd². In beide onderzoeken is ook de hinderlijkheid van de geur (de hedonische waarde) onderzocht.

Omdat de nieuwe geur anders wordt omschreven dan de geur die voorheen werd geroken heeft Parenco door RHDHV de samenstelling van de stoffen in de uitstoot van de PM2 en de PM1 laten analyseren³.

GGD Gelderland-Midden is door de ODRA gevraagd deze meetrapporten gezondheidkundig te beoordelen.

Beoordeling

De beoordeling door de GGD is als volgt samen te vatten:

- De uitstoot van geur door Parenco die nu is gemeten, is ongeveer 60% van wat Parenco volgens de vergunning mag uitstoten. Dat is vanuit het oogpunt van gezondheid gunstig.
- De papiermachine 2 draagt voor ongeveer de helft bij aan deze geuruitstoot. Op het fabrieksterrein zijn ook andere bronnen die voor geuruitstoot zorgen. Het is niet bekend wat de bijdrage van PM2 aan de ervaren geurhinder is.

¹ Bepaling geuremissies vanuit Papiermachine 2 Parenco te Renkum, RoyalHaskoningDHV, 7 september 2017.

² Geuronderzoek aan de PM2 bij Parenco te Renkum dd 8 en 9 juni 2017, Omgevingsdienst Regio Arnhem, 29 augustus 2017.

³ Identificatie geur afkomstig van PM2 Parenco, RoyalHaskoningDHV, 31 augustus 2017.

- In een groot deel van Renkum is sprake is van een slechte leefomgevingskwaliteit door de hoge geurbelasting en het hoge berekende aandeel mensen dat (ernstige) hinder ondervindt. Deze geurbelasting is volgens de vergunning toegestaan en zal, zonder maatregelen of afspraken, niet op korte termijn verbeteren.
- In de luchtmonsters zijn verschillende stoffen aangetroffen die in geringe mate in de woonomgeving terecht zouden kunnen komen. Het is niet bekend in welke mate en in welke frequentie deze stoffen daadwerkelijk in de woonomgeving terecht komen.
- De vergunning is afgegeven op basis van een beoordeling van een telefonisch leefbaarheid onderzoek in 2009 waarbij de klachten van de omgeving zijn meegenomen.

In de bijlage staat een toelichting op deze beoordeling.

Advies van de GGD aan de ODRA en de Provincie (vergunningverlener)

- Het is vanuit het oogpunt van gezondheid wenselijk dat de geuremissie afneemt, ook al voldoet de huidige uitstoot ruim aan de eisen uit de vergunning. De GGD raadt aan te onderzoeken of de vergunning kan worden aangescherpt of om in overleg met Parenco afspraken te maken over verlaging van de geuremissie.
- Blijf de bewoners betrekken bij de aanpak van het hinderprobleem en blijf de klachten monitoren. In de historisch gegroeide situatie zoals in Renkum (groot bedrijventerrein dichtbij het dorp) zal enige mate van hinder onvermijdelijk zijn. Zorg voor communicatie met alle betrokkenen en besteed aandacht aan wat te verwachten is in de mogelijkheden voor de aanpak van de hinder.

Tot slot

Mocht u nog vragen of opmerkingen hebben, dan kunt u contact opnemen met het Team Milieu en Gezondheid, bereikbaar telefonisch 088-355 6300 of per e-mail milieu-en-gezondheid@vggm.nl.

Met vriendelijke groet,

Ype Schat
Directeur Publieke Gezondheid

i.a.a.: DIV; MZ; Peter Pasman, Omgevingsdienst Regio Arnhem; J. de Graaff, Gemeente Renkum

Bijlage(n): Gezondheidskundige beoordeling van de geuruitstoot en - belasting door Parenco te Renkum

Bijlage

Gezondheidskundige beoordeling van de geuruitstoot en -belasting door Parengo te Renkum

Algemeen: Gezondheidseffecten van geurhinder

De meeste geurstoffen zijn al te ruiken bij heel lage concentraties, zonder dat de blootstelling gevaarlijk is. Bij zulke lage concentraties kunnen geuren wel nadelige effecten oproepen.

Blootstelling aan geur, zeker bij herhaling, kan (ernstige) hinder veroorzaken. Dat kan stress-gerelateerde gezondheidseffecten oproepen: denk aan hoofdpijn, duizeligheid, misselijkheid en vermoeidheid. Ook kan de geurhinder het algemene dagelijkse leven verstoren (onder andere door niet meer de ramen te openen, geen bezoek te ontvangen of niet thuis te willen zijn).

Naast de concentratie van de geur hangt de mate van ervaren hinder af van hoe iemand de intensiteit van de geur waarneemt en hoe vaak en hoe lang dat het geval is. Andere factoren die in het algemeen van invloed zijn, zijn onder andere: geslacht, leeftijd, de wijze waarop mensen met problemen omgaan, houding ten opzichte van de geurbron (angst of boosheid), hoe lang men op de betreffende plek woont, verwachtingen voor de toekomst.

Er bestaan geen gezondheidskundige normen voor geurhinder waardoor het niet eenvoudig is om te bepalen hoeveel geur gezondheidskundig gezien aanvaardbaar is. Dit is in principe een afweging waarbij ook andere (gezondheids)aspecten betrokken kunnen worden.

De Wereld Gezondheids Organisatie en de Gezondheidsraad vinden geurhinder een gezondheidsprobleem dat voorkomen moet worden.

Geuremissie

De geuremissie-eis voor PM₂ uit de vergunning is 1800 MOU_E/uur⁴. In het PM₂-onderzoek van RHDHV is de totale geuremissie 1074 MOU_E/uur. De totale geuremissie bepaald door de ODRA (deels gebaseerd op eigen metingen, verder aangevuld met resultaten van RHDHV) is 1184 MOU_E/uur. De conclusies uit beide onderzoeken is dat de emissie-waarden van de PM₂ ruim onder de eis uit de vergunning liggen, zelfs zonder correctie voor de meetonzekerheid (delen door een factor 2).

Naast de PM₂ heeft Parengo een aantal andere geurbronnen, onder andere de afvalwaterzuivering. De PM₂ draagt voor ongeveer de helft bij aan de totale geuruitstoot van Parengo.

Dat de gemeten geuremissie minder is dan wat is toegestaan in de nieuwe vergunning is gezondheidskundig positief. Maar de gegevens van de geuremissie alleen geven geen inzicht in het

⁴ MOU_E/ uur = miljoen geureenheden per uur

niveau van de te verwachten geurhinder. Daarvoor zijn verspreidingsgegevens nodig zodat de geurcontouren voor de omgeving in kaart kunnen worden gebracht (zie hieronder).

Geurhinder

Volgens het Gelders Geurbeleid wordt de geuremissie vanuit de fabriek vertaald naar een geurconcentratie in de omgeving. In de oude vergunning lag de geurbelasting in een groot deel van Renkum boven de grenswaarde voor een aanvaardbaar hinderniveau uit het Gelders Geurbeleid (5 OU_E/m^3 als 98-percentielwaarde). Bij het opstellen van de nieuwe vergunning is berekend dat de veranderingen in het productieproces tot een verminderde geurbelasting leiden. Daarom is deze afwijking van het Gelders Geurbeleid in de nieuwe vergunning voortgezet.

Op verzoek van de GGD heeft de ODRA de nu gemeten geurbelasting voor de omgeving in kaart gebracht⁵. Dit geeft een beeld van de gemiddelde geurbelasting en geurhinder van alle geurbronnen van Parenco tezamen. De GGD verwacht op basis van deze berekeningen (ernstige) geurhinder voor bewoners in een groot deel van Renkum. Op basis van een algemene dosisrespons-relatie voor industriële geur gaat het om meer dan 25% gehinderden en meer dan 10% ernstig gehinderden in het gebied waar de grenswaarde wordt overschreden. In een deel van dit gebied ligt de geurvracht zelfs boven de 20 OU_E/m^3 . Dat betekent dat er voor geur sprake is van een slechte leefomgevingskwaliteit.

Omdat er geen afwijking is van de vergunning is er op korte termijn, zonder verdere maatregelen of afspraken, geen verbetering te verwachten. Parenco heeft de verplichting om binnen drie jaar na ingebruikname van de PM2 onderzoek te rapporteren over het terugdringen van de geuremissie.

Ervaren hinder

Sinds de ingebruikname van PM2 is het aantal hinderklachten bij de ODRA flink toegenomen in vergelijking met de periode daaraan voorafgaand. Ook bij de GGD zijn klachten van omwonenden binnengekomen. Voorafgaand aan de ingebruikname heeft de PM2 een aantal jaren stilgestaan. In eerste instantie is het niet opmerkelijk dat de toegenomen bedrijfsactiviteiten met de daarmee gepaard gaande geluid- en geurniveau's, transportbewegingen en dergelijke bij de omwonenden opvallen en tevens als hinderlijk worden ervaren. Dat kan de geurbeleving negatief beïnvloeden. In de vergunning is een opstartperiode van 12 maanden voorzien waarna de PM2 aan gestelde eisen met betrekking tot onder andere geur moet voldoen. Opmerkelijk aan de huidige geur is, is dat die anders omschreven wordt dan voorheen. De uitstoot van stoffen die geurhinder veroorzaken is veranderd door de veranderingen in het productieproces. Het zou de aanhoudende klachten (deels)

⁵ Geurverspreidingsberekening Renkum, 20 september 2017, Omgevingsdienst Regio Arnhem.

kunnen verklaren. Om welke stoffen het gaat is (nog) niet duidelijk. Het is niet duidelijk of er op korte termijn vermindering van de geurhinder te realiseren is.

In de historisch gegroeide situatie in Renkum, waar een groot industrieel terrein direct grenst aan woonwijken, zal altijd sprake zijn van enige mate van hinder. Voor een deel van de bewoners is dat, vanwege die historie en bijvoorbeeld een (vroegere) arbeidsrelatie, acceptabel.

Gezondheidsrisico's van uitgestoten stoffen

In luchtmonsters is onderzocht welke stoffen erin voorkomen en in welke hoeveelheid. Per stof is gekeken of je die in die hoeveelheid kunt ruiken. De meeste stoffen komen in lagere hoeveelheden voor dan voor mensen te ruiken is. Het is onbekend of de gemengde samenstelling tot een andere geurwaarneming leidt.

De luchtmonsters zijn genomen op meetpunten in de fabriek. In de woonomgeving zal deze lucht sterk verdund zijn. Er zijn drie stoffen die mogelijk in de woonomgeving te ruiken kunnen zijn, maar de geur daarvan lijkt niet op de beschrijving van de nieuwe geur ('chloorachtig, ziekenhuislucht'). Van een deel het luchtmonster is niet bekend om welke stoffen het gaat. De mogelijke oorzaak van de nieuwe geur kan niet worden achterhaald.

Het is niet bekend in welke mate en in welke frequentie de stoffen in de woonomgeving terecht komen.